

SESSIONS CIENTÍFIQUES DEL CURS 1952-53

7 novembre 1952: Inaugural. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El SECRETARI informa sobre la tasca científica realitzada per la Societat durant el curs 1951-52.

El Sr. JOAN MERCADER llegeix el seu discurs, que versa sobre *La ideologia dels catalans del 1808*.¹ Amb la guerra contra la República francesa, de 1783-1795, i amb la guerra contra Napoleó — comença dient — Catalunya estigué en situació de poder manifestar-se ella mateixa, col·lectivament, com mai no ho havia pogut intentar des dels dies de la repressió filipista. L'any 1793 el Govern espanyol tenia de ple els ressorts del comandament, i un exèrcit regular dirigia la campanya, i, bé que a Catalunya s'organitzaren els miquelets i el sometent, no aparegué una rudimentària estructuració autònoma, i encara limitada a la direcció militar, fins que, amb l'ocupació del castell de Figueres, s'obriren als francesos les portes del Principat. Però el 1808 el cas és diferent: des del principi de la guerra napoleònica s'erigeix a Lleida una Junta Superior catalana, que no té res a veure amb els organismes oficials, la qual s'encarrega de l'organització de la resistència armada del país. És, doncs, un govern interpretador indiscutible de la voluntat resistent del nostre poble. Els francesos repetiran, de cara a Catalunya, la mateixa maniobra del temps de la Guerra gran: procuraran d'afalagar-nos amb abel·lidores promeses autonòmiques. Això i el fet de posar en pràctica les idees napoleòniques sobre l'estructura administrativa del país féu inevitable l'aparició d'una opinió afrancesada. El plantejament del problema constitucional per la Junta de Cadis portà aquesta Junta a fer consultes sobre qüestions d'ordre polític a homes de prestigi del nostre país. Els dictàmens d'aquests patricis, la documentació de la Junta Superior, els pamflets i els fulls anònims ens donaran una idea del pensament polític en el moment de la guerra napoleònica. Per Decret imperial de 1810, Catalunya quedava constituïda en govern a part de la corona de Josep I. El mariscal Augereau es lliurà, des d'aquest moment, a una gran labor de proselitisme afalagant el sentimentalisme dels catalans. Aparegueren, naturalment, afrancesats, però, en general, reberen amb tebior els suggeriments d'Augereau o els de l'intendent baró de Gerando. En general, entre els afrancesats, els intents anexionistes del Principat a l'Imperi produïren estupefacció i contrarietat, i pocs d'ells desitjaven realment la incorporació del Principat a França; així pensaven els Ferrer, Medinaveytia, Pujol o Casanova. Tomàs de Puig, prototipus de l'afrancesat idealista, és partidari d'una monarquia espanyola sota el patrocini renovador de Napoleó, en la qual no preveu cap règim a part per a Catalunya, com era la intenció d'Augereau. Entre l'opinió no afrancesada aquests intents produïren un mínim efecte; sembla, fins i tot, que la Junta Superior en féu molt poc cas. Mentrestant, a Cadis es ventilava la futura estructuració general de la monarquia espanyola. Bé que la Junta Superior de Catalunya era molt escrupolosa quant a la legalitat, considerava que el règim borbònic s'havia enfonsat i que l'obra legislativa que arrencava de Felip V era ja caducada. Tot i que no consentien la menor desmembració de la Corona, creïen que Catalunya havia de recobrar les llibertats perdudes. Per a després de la guerra, la Junta Superior insinuava la perduració de les Juntes regionals,

1. Aquest discurs es publica a l'"Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans" de 1953.